

■ Zespół Polskiej Izby Przemysłu Chemicznego



Pakiet „Fit for 55”

Co oznacza dla przemysłu chemicznego?

14 lipca 2021 r. Komisja Europejska ogłosiła pakiet legislacyjny dotyczący klimatu i energii - „Fit for 55”. Zgodnie z celami klimatycznymi wyznaczonymi przez Unię Europejską emisje gazów cieplarnianych mają być zmniejszone o 55% do 2030 r. względem 1990 r. Z kolei do 2050 r. UE ma zamiar osiągnąć zerową emisję netto i stać się pierwszym neutralnym klimatycznie kontynentem. Co to oznacza dla przemysłu?

Na Pakiet „Fit for 55” składa się 13 tzw. wniosków ustawodawczych. Stanowią one zupełnie nowe przepisy lub są aktualizacją już istniejących.

Do aktualizacji obowiązujących już w UE przepisów należą:

- rewizja unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS),
- reforma rozporządzenia o LULUCF (eng. *Land Use, Land Use Change and Forestry*),
- przegląd rozporządzenia ws. wspólnego wysiłku redukcyjnego (ESR),
- nowelizacja dyrektywy ws. energii odnawialnej (RED),
- nowelizacja dyrektywy o efektywności energetycznej (EED),
- rewizja dyrektywy ws. infrastruktury paliw alternatywnych (AFID),
- nowelizacja rozporządzenia określającego normy emisji CO₂ dla

samochodów osobowych i dostawczych oraz rewizja dyrektywy ws. opodatkowania energii.

Do nowych propozycji legislacyjnych należą:

- nowa strategia leśna UE,
- mechanizm regulacji granicy emisji dwutlenku węgla (CBAM),
- instrument społeczny na rzecz działań na rzecz klimatu,

- ReFuelEU Aviation (dotycząca zrównoważonych paliw lotniczych),
- FuelEU Maritim (dotycząca ekologizacji europejskiej przestrzeni morskiej).

Wiele z powyższych inicjatyw ustawodawczych w sposób znaczący wpłynie na funkcjonowanie całego przemysłu. Poniżej prezentujemy najważniejsze - z punktu widzenia branży chemicznej - zapisy Pakietu „Fit for 55”.



Fot. Patrick Hendry on Unsplash

Przegląd Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji

Ograniczenie emisji w systemie handlu emisjami o 61% do 2030 r. (w porównaniu z poziomami z 2005 r.) poprzez:

- jednorazową redukcję rocznego limitu całkowitych emisji w celu dostosowania tego pułapu do obserwowanych rzeczywistych emisji,
- zwiększenie rocznej stopy redukcji (współczynnik liniowy redukcji) do 4,2% w celu osiągnięcia nowego celu na 2030 r.,
- stopniową redukcję bezpłatnych uprawnień (o 10%/r.) w sektorach objętych podatkiem granicznym CBAM w latach 2026-2035.

Mechanizm CBAM

CBAM (ang. *Carbon Border Adjustment Mechanism*) to nowy mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂, który wprowadzi cenę za emisję dwutlenku węgla w przypadku importu określonych produktów, aby zagwarantować, że ambitne działania w dziedzinie klimatu w Europie nie doprowadzą do ucieczki emisji gazów cieplarnianych.

Wdrożenie CBAM ma być:

- 2-etapowe,
- z fazą przejściową przewidzianą na 3 lata od wejścia w życie w 2023 r.

Przychody ze sprzedaży certyfikatów szacowane są na ponad 2,1 mld euro na 2030 r. - mają być pobierane na szczeblu krajowym, a większość z nich ma trafić do budżetu UE.

Przegląd Dyrektywy w sprawie OZE

Odnawialne źródła energii w koszyku energetycznym UE:

- 19,7% - udział OZE w 2019 r.,
- 32% - obecny cel UE na 2030 r.,
- 40% - nowy cel UE na 2030 r.

Pakiet „Fit for 55” zakłada zwiększenie ambicji w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w najważniejszych sektorach:

- transport: zmniejszenie intensywności emisji gazów cieplarnianych o 13%,
- system ciepłowniczy i chłodniczy: roczny wiążący wzrost o 1,1% na szczeblu krajowym,
- przemysł: roczny wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych o 1,1%,
- budynki: co najmniej 49% udziału energii ze źródeł odnawialnych.

Warto podkreślić, że Pakiet „Fit for 55” postuluje także wzmocnienie kryteriów w zakresie zrównoważonej bioenergii zgodne z unijną strategią ochrony różnorodności biologicznej.

Opodatkowanie energii

Unijna dyrektywa w sprawie opodatkowania energii określa przepisy i minimalne stawki podatku akcyzowego w odniesieniu do opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej wykorzystywanych jako paliwo silnikowe i paliwo do ogrzewania.

Najważniejsze środki uwzględnione w przeglądzie:

- paliwa zaczną być opodatkowywane zgodnie z ich wartością energetyczną i efektywnością ekologiczną, a nie na podstawie ilości,
- uproszczenie klasyfikacji produktów energetycznych do celów podatkowych, tak by paliwa najbardziej szkodliwe dla środowiska były najwyżej opodatkowane,
- zwolnienia dotyczące niektórych produktów i ogrzewania domów będą stopniowo znoszone, tak by paliwa kopalne nie mogły już być opodatkowane poniżej stawek minimalnych,
- paliwa kopalne wykorzystywane jako paliwo w wewnątrzunijnym transporcie lotniczym i morskim nie

powinny być już zwolnione z opodatkowania energii w UE.

Przegląd Dyrektywy w sprawie Efektywności Energetycznej

- 32,5% - obecny niewiążący unijny cel na 2030 r. (w stosunku do prognoz z 2007 r.),
- 36-39% - nowy wiążący unijny cel na 2030 r. w zakresie zużycia energii końcowej i pierwotnej.

Kluczowe założenia Pakietu „Fit for 55”:

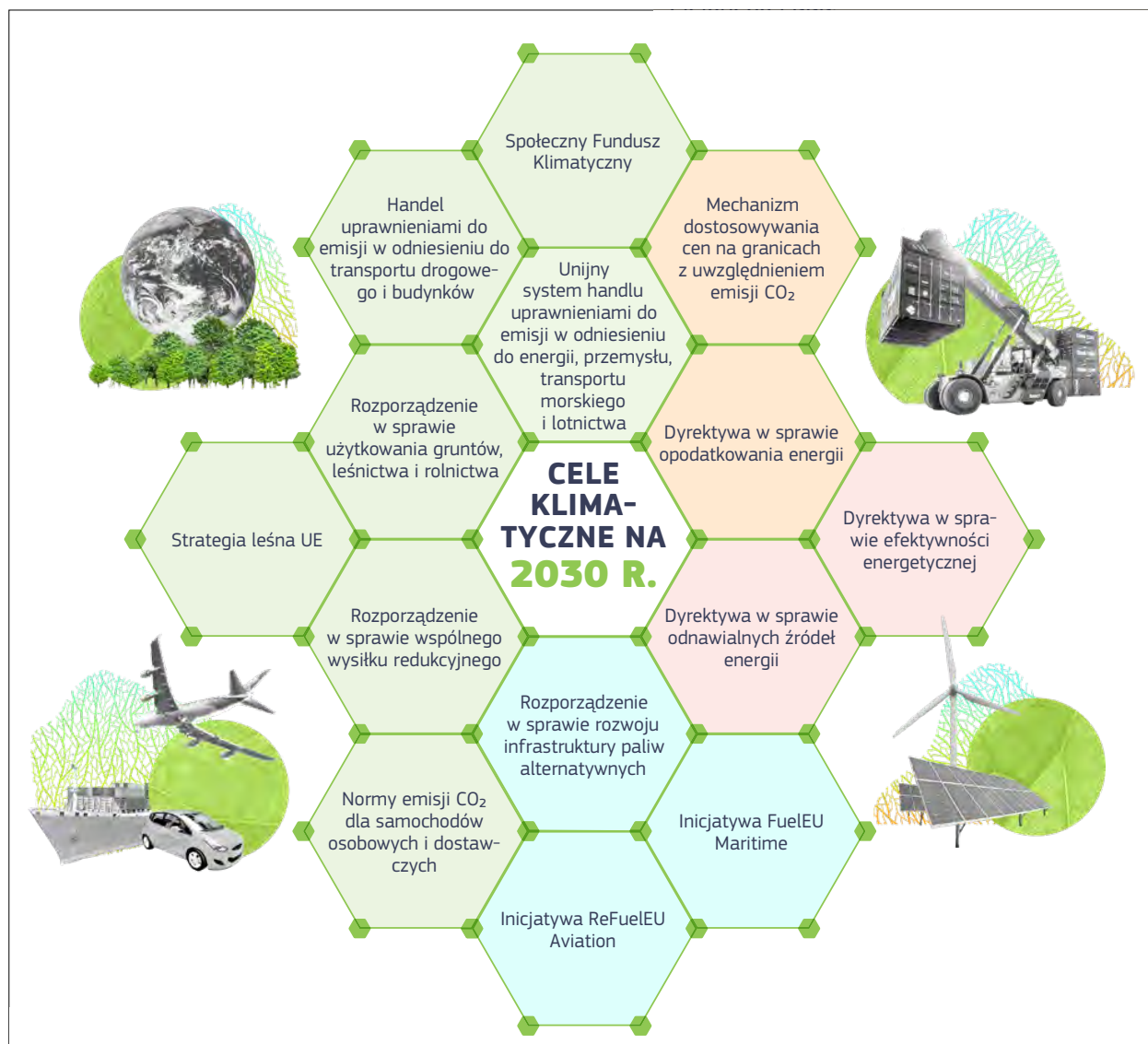
- wprowadzenie orientacyjnych stawek wkładów państw członkowskich w realizację unijnego celu w zakresie efektywności energetycznej,
- zwiększenie obowiązku rocznych oszczędności energii o 1,5% dla wszystkich państw członkowskich,
- zobowiązanie każdego państwa członkowskiego do zapewnienia rocznych oszczędności energii w sektorze publicznym na poziomie 1,7%,
- zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” ma być stosowana przy podejmowaniu decyzji politycznych i inwestycyjnych,
- konkretne środki mające na celu zmniejszenie ubóstwa energetycznego i wzmocnienie pozycji konsumentów.

Transport

W tym obszarze Pakiet „Fit for 55” zakłada konieczność ograniczenia emisji z transportu o 90% do 2050 r. Zawiera wnioski promujące czystsze ekologicznie pojazdy i czyste paliwa w sposób technologicznie neutralny.

Komisja Europejska proponuje ambitniejsze cele w zakresie redukcji emisji dwutlenku węgla z nowych samochodów osobowych i dostawczych:

- ograniczenie o 55% emisji z samochodów osobowych do 2030 r.,



Cele klimatyczne na 2030 r.

Źródło: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9f89d86b-00e3-11ec-8f47-01aa75ed71a1/language-en> (dostęp: 17.01.2022)

- ograniczenie o 50% emisji z samochodów dostawczych do 2030 r.,
- zero emisji z nowych samochodów osobowych do 2035 r.

Pakiet zakłada także rozszerzenie systemu ETS na transport drogowy od 2026 r. oraz stopniowe rozszerzenie ETS na sektor morski, począwszy od 2023 r. z trzyletnim okresem wprowadzania. Przedstawia także wiążące wymogi dotyczące wprowadzenia publicznych stacji ładowania i tankowania wodoru dla samocho-

dów osobowych, dostawczych i ciężarowych.

Podsumowanie

Osiągnięcie celów środowiskowych jest punktem wyjścia i fundamentem realizowanej obecnie przez Unię Europejską polityki. Stanowiący jedno z podstawowych narzędzi unijnych, mających urealnić dążenie osiągnięcia celów klimatycznych - Pakiet „Fit for 55” jest bazowym elementem koncepcji Europejskiego Zielonego Ładu.

Wiele z tzw. wniosków ustawodawczych Pakietu w sposób znaczący wpłynie na funkcjonowanie całego przemysłu, w tym chemicznego, który będzie musiał zmierzyć się z nowymi wyzwaniami. Sektor chemiczny - czwarty co do wielkości przemysł produkcyjny w Europie - jako niezwykle innowacyjny, bez którego wyrobów, produktów, czy też procesów społeczeństwo, jak również cała gospodarka, nie są w stanie funkcjonować, będzie pełnił kluczową rolę w transformacji klimatycznej, przed którą stoi obecnie cała Europa. □